

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Begoña Aranzadi Manterola

*Usurbil,
Gipuzkoa
(1935)*

Aurkibidea

Biografia

Usurbilgo Aginaga auzoan jaioa, Galardi kale-baserrian. Aita Segurakoa zuen, kamineroa, eta ama Aginaga bertakoa. Bost senidetan hirugarrena da Begoña. Auzoko eskolan ibili zen, 14 urterarte. Amari Donostiatik ekarritako arraina saltzen laguntzen zion. Angulak salmentarako prestatzeko prozesuan ere hartzen zuen parte, osabaren negozioan. Larraulgo mutil batekin ezkondu zen, Lasarte-Orian asko egoten zena Michelin lantegian zebilelako lanean. 60 urte baino gehiago daramatza Lasarte-Orian bizitzen. Hiru seme-alaba izan zituzten.

Zintak

USU-093

- **Proiektua:** Lasarte-Oriako Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2022-03-29
- **Iraupena:** 117 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Sapsootham, Itziar

Pasarteak

1. Aginagan jaioa

- **Erref:** USU-093/002
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 00:00:39. **Bukatu:** 00:03:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Galardi Zahar kale-baserrian jaio zen, Aginagan. Baserriaren kokapena. Aita zegamarra eta ama Aginagakoa. Auzoa nolakoa zen. Lehengusu guztiak elkarrekin ibiltzen ziren umetan, kalean jolasean.

2. Aginagako eskola eta Pitxita maistra

- **Erref:** USU-093/003

- **Iraupena:** 0:03:45. **Hasi:** 00:03:15. **Bukatu:** 00:07:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Umetako jolasak: baloian, gordeka... Auzoko lagunekin ez zuten jolasten.Kalean eta bideetan ibiltzen ziren, lasai asko. Aginagako eskolara joaten zen. Pitxita donostiarra zen maistra.

3. Maistrak jo zuenekoa; zigorrak

- **Erref:** USU-093/004
- **Iraupena:** 0:03:59. **Hasi:** 00:07:00. **Bukatu:** 00:10:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Behin, eskola garbitzen gelditu ziren lau lagun eta leihoak zabalik utzi zituzten. Haizearekin, kristalak puskatu ziren eta maistrak jo egin zuen Begoñak. Garai batean, maisu eta maistrak ikasleak jotzen zituzten. Euskaraz hitz egiteagatik ez zituzten zigortzen Aginagan.

4. Bost zentimoko isuna euskaraz hitz egiteagatik eskolan

- **Erref:** USU-093/005
- **Iraupena:** 0:04:02. **Hasi:** 00:10:59. **Bukatu:** 00:15:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

<p>Etxean euskaraz egiten zuten baina eskolan gaztelaniaz. Euskaraz hitz egiten bazuten, 5 zentimoko isuna ordaindu behar zuten. Eskolan ez zuen gauza handirik ikasi. Esku-lanak.</p>

5. Egurra txikitzen zuen umetan

- **Erref:** USU-093/008
- **Iraupena:** 0:02:39. **Hasi:** 00:17:46. **Bukatu:** 00:20:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

Umetan, sukaldeko lanak eginda joaten zen eskolara. Egurra txikitzen zuen. Aita bidezaina zen.

6. Etxeko sukaldea: ekonomika, aska...

- **Erref:** USU-093/009
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:20:25. **Bukatu:** 00:22:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:

Etxeko sukaldea nolakoa zen. Udan, Zarautzera bidean joaten zirenak ikusten zituzten etxe paretik pasatzen.

7. Lasaora arropa garbitzera; angulak

- **Erref:** USU-093/010
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:22:10. **Bukatu:** 00:23:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Arropa garbitzera Lasaora joaten zen. Bertan osabak angulak zituen eta depositu bat zuenez, han garbitzen zuten arropa.

8. Osabaren angula hazitokia

- **Erref:** USU-093/011
- **Iraupena:** 0:03:13. **Hasi:** 00:23:35. **Bukatu:** 00:26:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Angulak

Laburpena:

Osabak, angulentzat askak zituen. Nolakoak ziren. Nola jasotzen ziren angulak. Garai batean angula asko jaten zituzten.

9. Angulak jan aurretik egin beharreko lana; hozkailuak

- **Erref:** USU-093/012
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:26:48. **Bukatu:** 00:28:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Angulak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak

Laburpena:

Angulak jan aurretik egin beharreko lana: hil, garbitu, egosi, hoztu...
Hozkailurik ez zeukaten etxean, baina angulen hazitegia bai.

10. Angulak batu eta prestatzearen lana

- **Erref:** USU-093/013
- **Iraupena:** 0:04:24. **Hasi:** 00:28:40. **Bukatu:** 00:33:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Angulak

Laburpena:

Osabak angulak Donostian, Tolosan, Iruñean... saltzen zituen hotel eta jatetxeetan. Angulak asko daudenean, laguntza behar izaten da eta osabari laguntzen zion. Guardia zibila kontrolatzen ibiltzen zen.

11. Baserriko lanetatik ihesi

- **Erref:** USU-093/015
- **Iraupena:** 0:03:34. **Hasi:** 00:33:44. **Bukatu:** 00:37:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzeta eta soroa
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Etxeko baratzetan, lurra mugitzen herriko aitona batek laguntzen zien. Babarrunak eta artoa ateratzen beste ezer egin baino lehen. Ez zitzaizkion baserriko lanak gustatzen. Siesta, gizonek.

12. Donostiatik arraina ekarri eta Aginagan saldu

- **Erref:** USU-093/016
- **Iraupena:** 0:05:02. **Hasi:** 00:37:18. **Bukatu:** 00:42:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:

Begoñaren ama, arraina saltzen hasi zen. Donostian arraina erosi, trenetan herrira eraman eta Begoñak gero bizikletaz banatzen zituen baserriz-baserri eta gero herrian postu bat jartzen zuten. Eskolatik atera eta gero saltzen zuen arraina.

13. Eskola eta gero, akademiara

- **Erref:** USU-093/017
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 00:42:20. **Bukatu:** 00:43:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Hamalau urtera arte ibili zen Aginagan eskolan. Klase-partikularrak.

14. Zaldi-lasterketak zeudenean, dotore jantzitako jendea ikustera joaten ziren

- **Erref:** USU-093/019
- **Iraupena:** 0:03:32. **Hasi:** 00:44:46. **Bukatu:** 00:48:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Kirola » Beste kirol batzuk

Laburpena:

Lasartera joaten ziren gaztetan. Behin, auto batean sartu ziren etxera joateko eta bertan gertatukoa kontatzen du. Ez zuten dirurik. Zaldi-lasterketak zeudenean, dotore jantzitako jendea ikustera joaten ziren.

15. Alpargatak estreinatu eta puskatu egun berean

- **Erref:** USU-093/020
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:48:18. **Bukatu:** 00:49:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

San Estebango dantzara joateko, alpargatak estreinatzen zituzten.

16. Ileko orrazkerak

- **Erref:** USU-093/021
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 00:49:29. **Bukatu:** 00:51:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Orrazkerak

Laburpena:

Ilea nola orrazten zuten. Ile-apaindegira joaten ziren. Garai batean, etxea edo negozioak beti irekita zeuden.

17. Aldaketa handia Aginagatik Lasartera

- **Erref:** USU-093/022
- **Iraupena:** 0:02:02. **Hasi:** 00:51:32. **Bukatu:** 00:53:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

Gaztetan Lasartera dantzara joaten ziren. Senarra Tolosan ezagutu zuen baina Michelin-en lan egiten zuenez, Lasartera joan ziren bizitzera. Aldaketa handia izan zen Begoñarentzat.

18. Ikastolan ikasitako seme-alabak

- **Erref:** USU-093/024
- **Iraupena:** 0:03:05. **Hasi:** 00:55:07. **Bukatu:** 00:58:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Lasarten beti euskaraz hitz egin dute. Momentu batean euskarak indarra hartu zuen baina gaur egun asko jeitsi dela uste du. Seme-alabak ikastolara bidali zituen.

19. Etxerako garbigailua, aurrerapen oso handia

- **Erref:** USU-093/027
- **Iraupena:** 0:03:54. **Hasi:** 01:01:44. **Bukatu:** 01:05:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Etxera garbigailua eraman zutenekoa. Nori erosi zioten. Aurrerapen oso handia izan zen. Arropan belardian zabaltzen zituzten.

20. Sendabelarrak: asuna, plantila-belarra...

- **Erref:** USU-093/028
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 01:05:38. **Bukatu:** 01:06:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak

Laburpena:

Garai batean, sendabelarrak erabiltzen zituzten. Amak belauna asunarekin ("ozin") estaltzen zuen mina zuenean. Plantila-belarra.

21. Euskararen erabilerari buruz

- **Erref:** USU-093/030
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 01:07:53. **Bukatu:** 01:08:35

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:

Euskararen erabilerari buruz.

22. Irratia entzuteko argia itzali beharra

- **Erref:** USU-093/032
- **Iraupena:** 0:02:33. **Hasi:** 01:09:24. **Bukatu:** 01:11:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak

Laburpena:

Irratia entzuteko, argiak kendu behar zituzten. Maria Dolores Agirre eta Basarri bertsolaria irratian entzuten zituzten. Irratsaioak euskaraz.

23. "El Diario Vasco" eta "La voz de España"

- **Erref:** USU-093/033
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 01:11:57. **Bukatu:** 01:13:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Kultura » Aisia » Hedabideak » Prentsa

Laburpena:

Igandetan egunkaria erosten zuten, "El Diario Vasco" edo "La voz de España". Euskaraz, Zeruko Argia.

24. Euskarazko antzerkia Usurbilen

- **Erref:** USU-093/034
- **Iraupena:** 0:02:53. **Hasi:** 01:13:35. **Bukatu:** 01:16:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Aisia » Kultura » Antzerkia

Laburpena:

Usurbilen euskarazko antzerkiak egoten ziren. Lehenengo meza entzun behar zuten. Amak pikuak biltzen zituen.

25. Derrigorrezkoa mezetara joatea

- **Erref:** USU-093/035
- **Iraupena:** 0:02:32. **Hasi:** 01:16:28. **Bukatu:** 01:19:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:

Aginagan zazpiretan joaten ziren mezetara. Derrigorrezkoa zen joatea. Kongregazioak. Mezetako hizkuntza.

26. Gaztelaniara jotzeko joeraz

- **Erref:** USU-093/036
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 01:19:00. **Bukatu:** 01:20:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Ekonomia eta industria » Boom industrialak

Laburpena:

Lasartera jende asko heldu zen lan egitera, ia denak erdaldunak. Seme-alabak ikastolara eraman zituzten askok.

27. Konfesatzea

- **Erref:** USU-093/037
- **Iraupena:** 0:04:48. **Hasi:** 01:20:24. **Bukatu:** 01:25:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak

Laburpena:

Gaztetan Donostiara joaten ziren zinemara. Trenean edo autobusean joaten ziren. Konfesatzea derrigorrezkoa zen. Deba zen bekatua.

28. Zubietako jaietan, bertsolariak beti

- **Erref:** USU-093/040
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 01:26:04. **Bukatu:** 01:27:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Zubietako jaietan urtero bertsolariak egoten ziren. Basarri, Uztapide... Dantza.

29. Mutilekin sartzen ziren tabernara

- **Erref:** USU-093/041
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 01:27:48. **Bukatu:** 01:28:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Gaztetan ez ziren tabernetara joaten. Mutilak bai, ordea.

30. Moja eta fraideak

- **Erref:** USU-093/042
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 01:28:59. **Bukatu:** 01:31:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Sastreak, jostunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Aginagara moja batzuk joan ziren josten erakustera. Garai batean, moja eta fraide joatea ohikoa izaten zen.

31. Haurrak etxean jaiotzen ziren

- **Erref:** USU-093/043
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 01:31:02. **Bukatu:** 01:32:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Garai batean haurrak etxean jaiotzen ziren. Aginagan, Maria izeneko emakume bat ibiltzen zen haurrak jaiotzen laguntzen. Moja bati buruz hitz egiten du.

32. Kartila eta razionamendua; estraperloa

- **Erref:** USU-093/045
- **Iraupena:** 0:03:51. **Hasi:** 01:33:09. **Bukatu:** 01:37:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Kontrabandoa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Izebak taberna eta denda bat zuen eta Usurbilera jaoten ziren razionamenduaren bila, auzokoei banatzeko. Guardia zibilak behin Begoñaren ama harrapatu zuen ogi zuriarekin.

33. Mojak lagundu zioten ezkontzako soinekoa josten

- **Erref:** USU-093/048
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 01:40:55. **Bukatu:** 01:42:12

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Sastreak, jostunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Moja batzuen laguntzaz, gona bat josi zuen behin. Ezkontzako soinekoa ere haiekin egin zuen. Oihalak Donostian erosten zituzten.

34. Lagunekin beti hika; familiartean batzutan

- **Erref:** USU-093/050
- **Iraupena:** 0:04:15. **Hasi:** 01:46:38. **Bukatu:** 01:50:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Gurasoek hika egiten zieten. Begoñak lagunekin hika, gaur egun ere. Beste etxe batzuetan zuka egiten zuten. Seme-alabei hika egiten die, errieta egiten dienean batez ere. Alabak anaiei, zuka.</p>

35. Aginagan denei hika

- **Erref:** USU-093/051
- **Iraupena:** 0:03:41. **Hasi:** 01:50:53. **Bukatu:** 01:54:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Aginagan denei hika: etxekoei, mutilei, helduei, neskei...</p>

36. Errieta egiteko beti hika

- **Erref:** USU-093/052
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 01:54:34. **Bukatu:** 01:55:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Errieta berriz hika egin die seme-alabei, indar gehiagorekin ateratzen delako eta erreztasun gehiago izan duelako.</p>

37. Doktrina eta jaunartzea euskaraz

- **Erref:** USU-093/054

- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 01:55:28. **Bukatu:** 01:56:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera

Laburpena:

Aginagan, doktrina eta jaunartzea euskaraz egin zuten. Don Segundo apaiza.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-04-15

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com